

A család

Univerzális-e a család?

- George Peter Murdock
- Amerikai feketék
- A kibuc

Két alapvető forma

Két alapvető forma

- 1. A nagycsalád vagy a **kiterjedt család**

Coro
PA

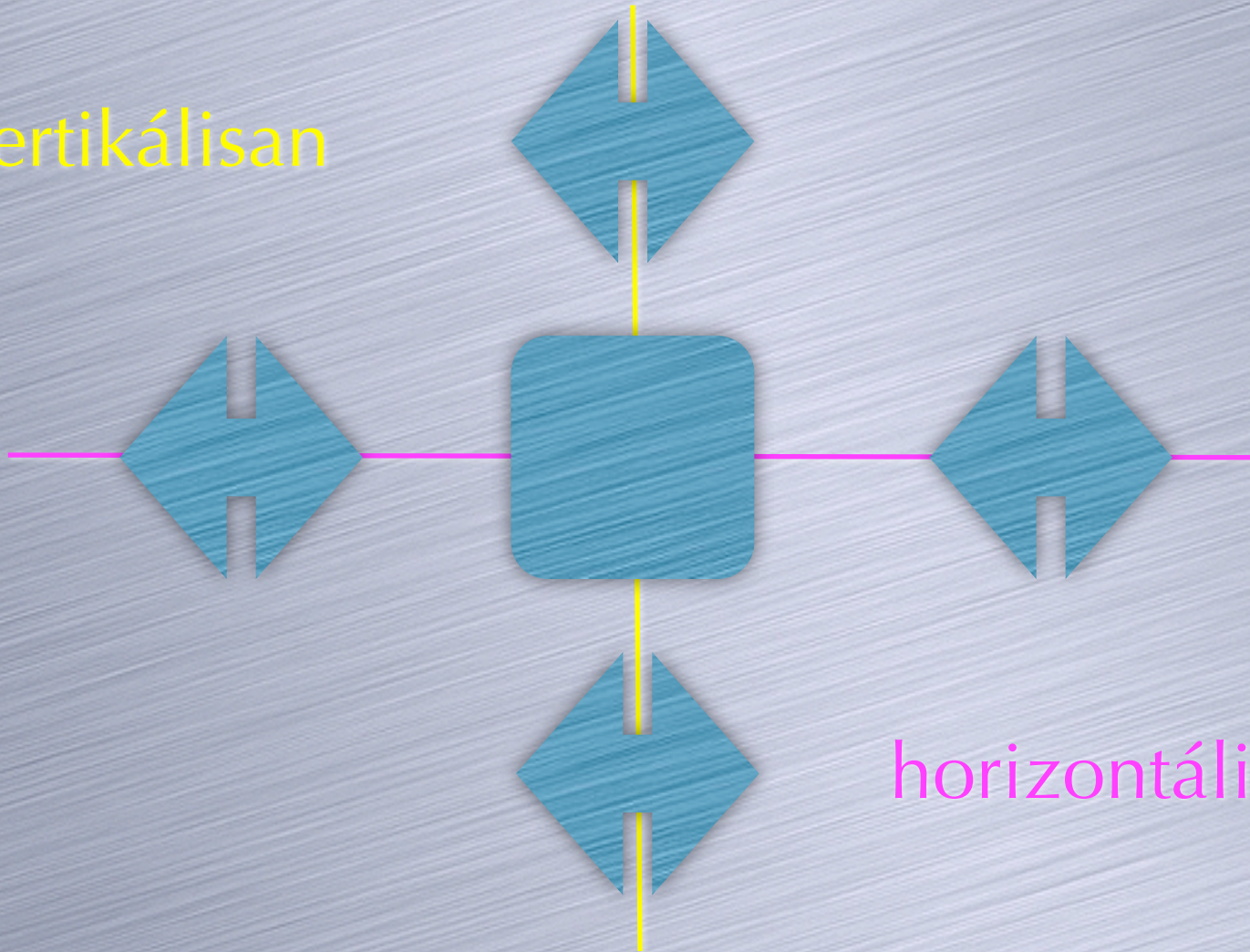

Két alapvető forma

- 2. A kiscsalád vagy a **nukleáris család**

Kétféle kiterjedt család

vertikálisan

horizontálisan

A funkcionalista perspektíva

- George Peter Murdock
 - szexuális
 - reprodukzív
 - gazdasági
 - nevelési

A funkcionalista perspektíva

- Parsons
 - gyerekek elsődleges szocializációja
 - felnőtt személyiségek stabilizációja

A funkcionalista perspektíva

- Parsons
 - gyerekek elsődleges szocializációja
 - a társadalom kultúrájának interiorizálása
 - a személyiség struktúrálása
 - felnőtt személyiségek stabilizációja

A funkcionalista perspektíva

- Parsons
 - gyerekek elsődleges szocializációja
 - a társadalom kultúrájának interiorizálása
 - a személyiség struktúrálásaa
- személyiségeket termelő üzemek

A diszfunkcionális család

- Edmund Leach: *A Runaway World?*
- Laing: *The Politics of the Family*
- David Cooper: *The Death of the Family*

A marxista perspektíva

- Friedrich Engels: *A család, a magántulajdon és az állam eredete* (1884)
- magántulajdon
 - állam: a magántulajdont védelmező törvények
 - monogám nukleáris család: a nők fölötti ellenőrzés a magántulajdon átörökítésének biztosítására
 - Lewis Henry Morgan: *Ancient Society*

A marxista perspektíva

- feministák (az 1960-as évek végétől)
- a kapitalizmus alapvető áruját, a munkaerőt a nők meg nem fizetett munkája termeli
- “a felnőtt személyiségek stabilizálása”: a nők biztonsági szelep, szivacs funkciója

A család és az iparosodás

- Peter Laslett: a család a preindusztriális Angliában
- Michael Anderson: *Household Structure and a Industrial Revolution*
- Michael Young & Peter Willmott: a családi élet fejlődésének négy szakasza

A családi élet fejlődésének négy szakasza

- **1. szakasz: a preindusztriális család**
 - termelési egység

A családi élet fejlődésének négy szakasza

● 2. szakasz: az asszimmetrikus család

- ipari forradalom: a család megszűnik termelési egységként funkcionálni
- általános szegénység, alacsony bérek, magas munkanélküliség: a nők informális szakszervezetet hoznak létre
- nők által vezetett családok: szoros kapcsolatok anya és lánya között (magas férfihalandóság)
- még ma is létezik a régi, szegény munkásnegyedekben

Férfiak a koccsma előtt

A családi élet fejlődésének négy szakasza

- **3. szakasz: a szimmetrikus család**
 - a nukleáris család leválik a kiterjedt családról
 - a nők szakszervezete felbomlik és a férj visszatér a családi körbe (“a férfiak házasítása”)
 - privatizált, otthon-központú családi élet
 - szimmetrikus házastársi szerepek

A családi élet fejlődésének négy szakasza

● átmenet a 2.-ről a 3. szakaszra

- nő a családfenntartó férfiak reálbére
- csökken a munkanélküliség és a férfiak mortalitása
- megjelennek a jóléti állam ellátmányai
- nő a nőknek kínált munkalehetőségek száma
- csökken a gyerekszám
- nő a földrajzi mobilitás

**csökken
a
rokonságtól
való
függőség**

A családi élet fejlődésének négy szakasza

● átmenet a 2.-ről a 3. szakaszra

- csökken a rokonságtól való függőség
- növekszik a nők munkába állása
- kevesebb gyerek

**szimmetrikusabb
viszonyok a
családon belül**

A családi élet fejlődésének négy szakasza

- **4. szakasz: az új aszimmetrikus család**
 - egy jövőbeli lehetőség
 - munka-központú menedzserek
 - a nő dolga a gyerekek és az otthon
 - nem olyan szimmetrikus, mint a 3. szakasz

A középosztálybeli család

- izoláció
- funkciók
- házastársi szerepek

Házastársi szerepek

- asszimmetrikus család (2. szakasz):
szegregált házastársi szerepek
- szimmetrikus család (3. szakasz):
egyesített házastársi szerepek

A család fejlődésének három fázisa

- Nukleáris egység **nem különül el élesen a közösségtől**
 - elsősorban gazdasági egység
 - érzelemmentes
 - szex nemzés és nem örömszerzés céljából

A család fejlődésének három fázisa

- A nukleáris egység **önálló és elkülönült**
 - átmeneti forma a felsőbb osztályokban
 - megnőtt a házastársi és a szülői szeretet jelentősége
 - megnőtt a férfi tekintélyelvű hatalma
 - házastársi szerepek: háziasszony és kenyérkereső

A család fejlődésének három fázisa

- Nukleáris egység a **privatizáció magas fokával**
 - szoros érzelmi kötődések
 - középpontban a gyerekeknevelés
 - a házasság a romantikus szerelmen vagy a szexuális vonzalmon alapul
 - az otthon a fogyasztás helye
 - házastársi szerepek: háziasszony és kenyérkereső

Változatos családformák

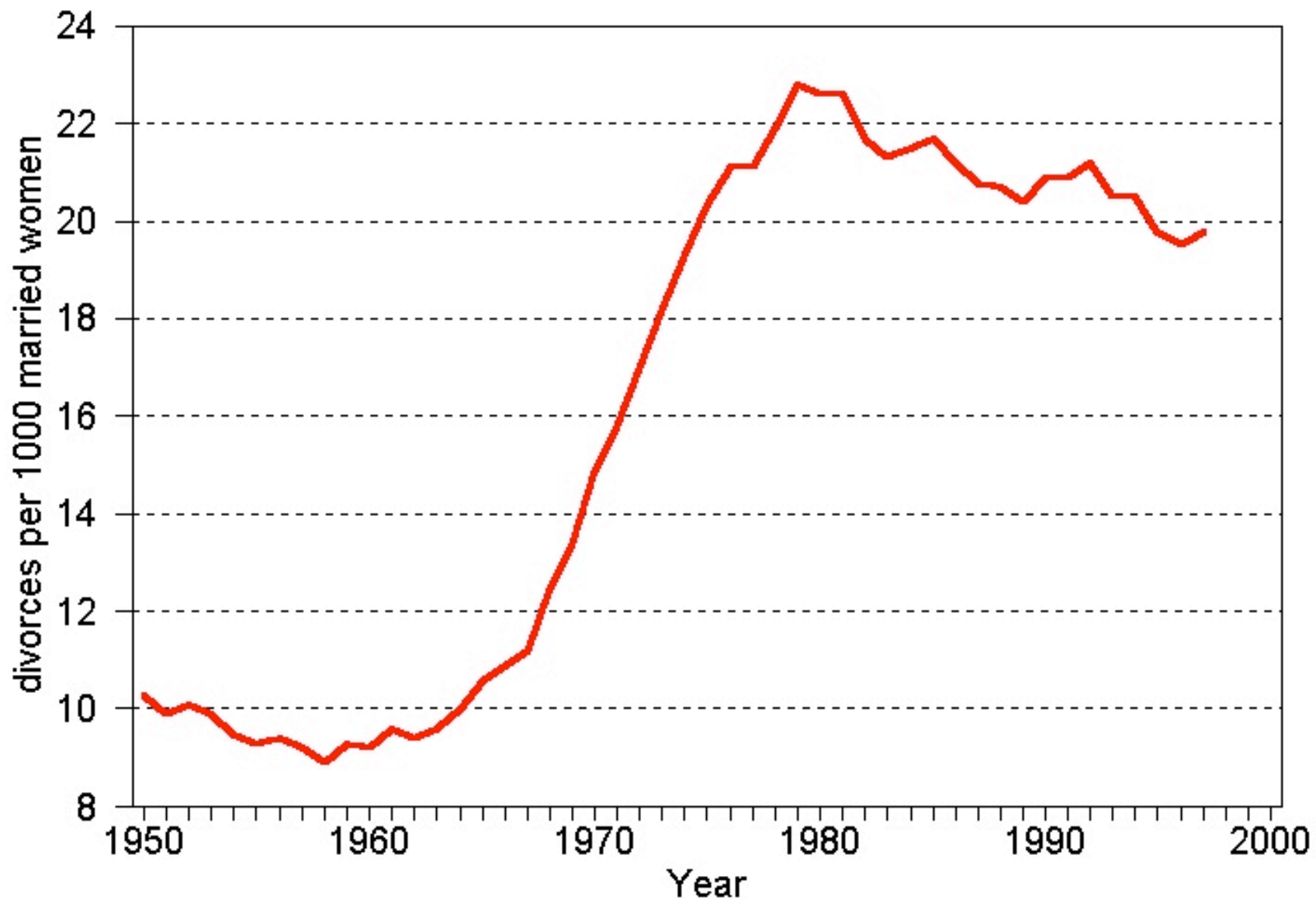
- egyedülálló szülő
- heteroszexuális pár, élettársi közösség vagy házasság
- homoszexuális pár, együttélés vagy élettársi közösség
- különélő vagy elvált, de a gyerekeknevelésben közösen résztvevő (hetero- vagy homoszexuális) pár
- újrահázasodottak családjai

Válások száma nő

Válás: a házasság **jogi** lezárása
amiről keveset tudunk:

- üres kagyló házasságok
- különélés válás nélkül
- együttélések felbomlása
- újrահázasodási ráták

Divorce rates

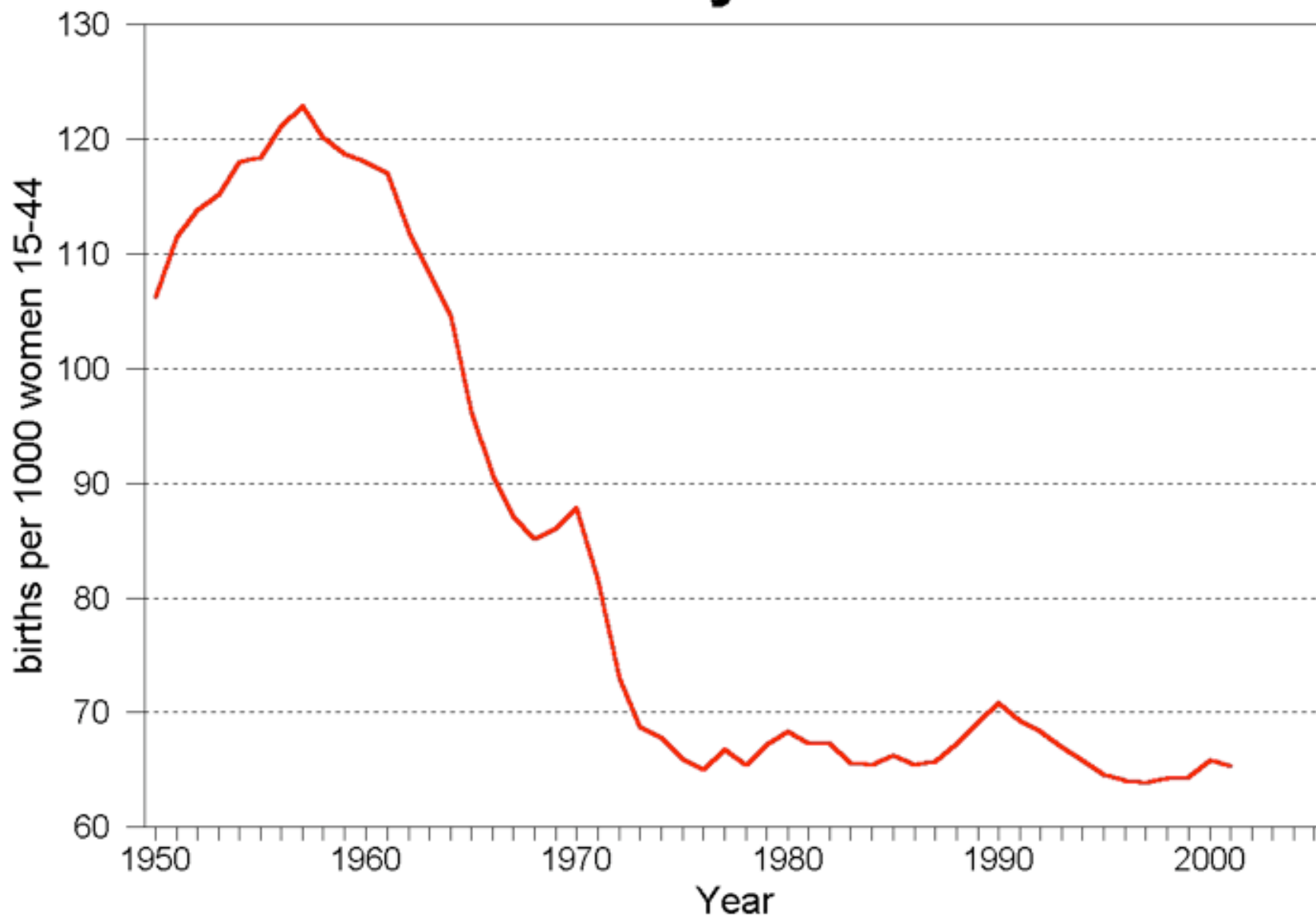

Source: Monthly Vital Statistics Reports

Válások száma nő

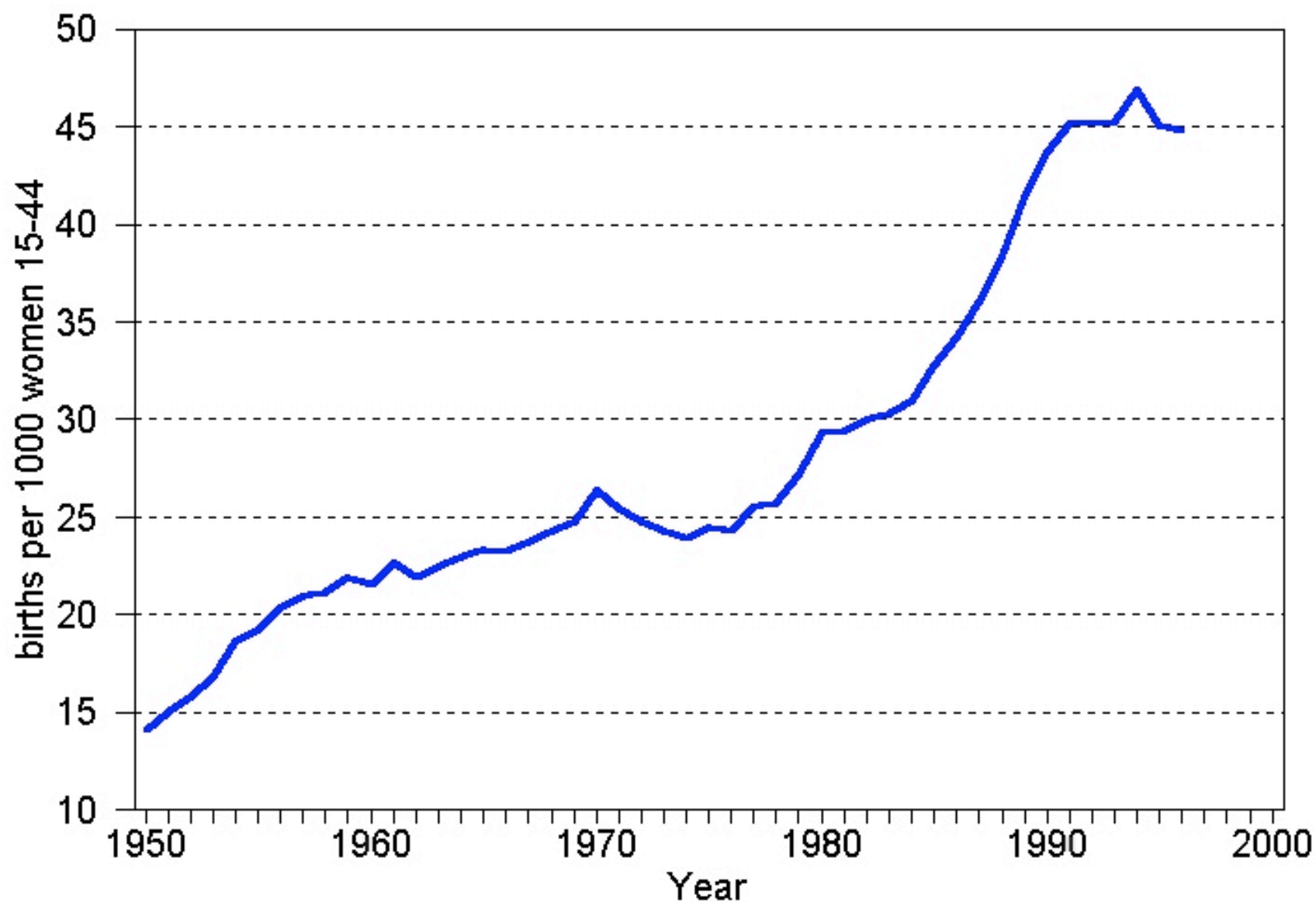
- változások a jogban: könnyebb és olcsóbb a válás
- megnőtt a nők gazdasági függetlensége
- a válás már kevésbé jár stigmatizálással
- nőttek a házassággal szemben elvárások

Fertility rate

Source: <http://www.cdc.gov/nchs/births.htm>

Fertility rates - unmarried women

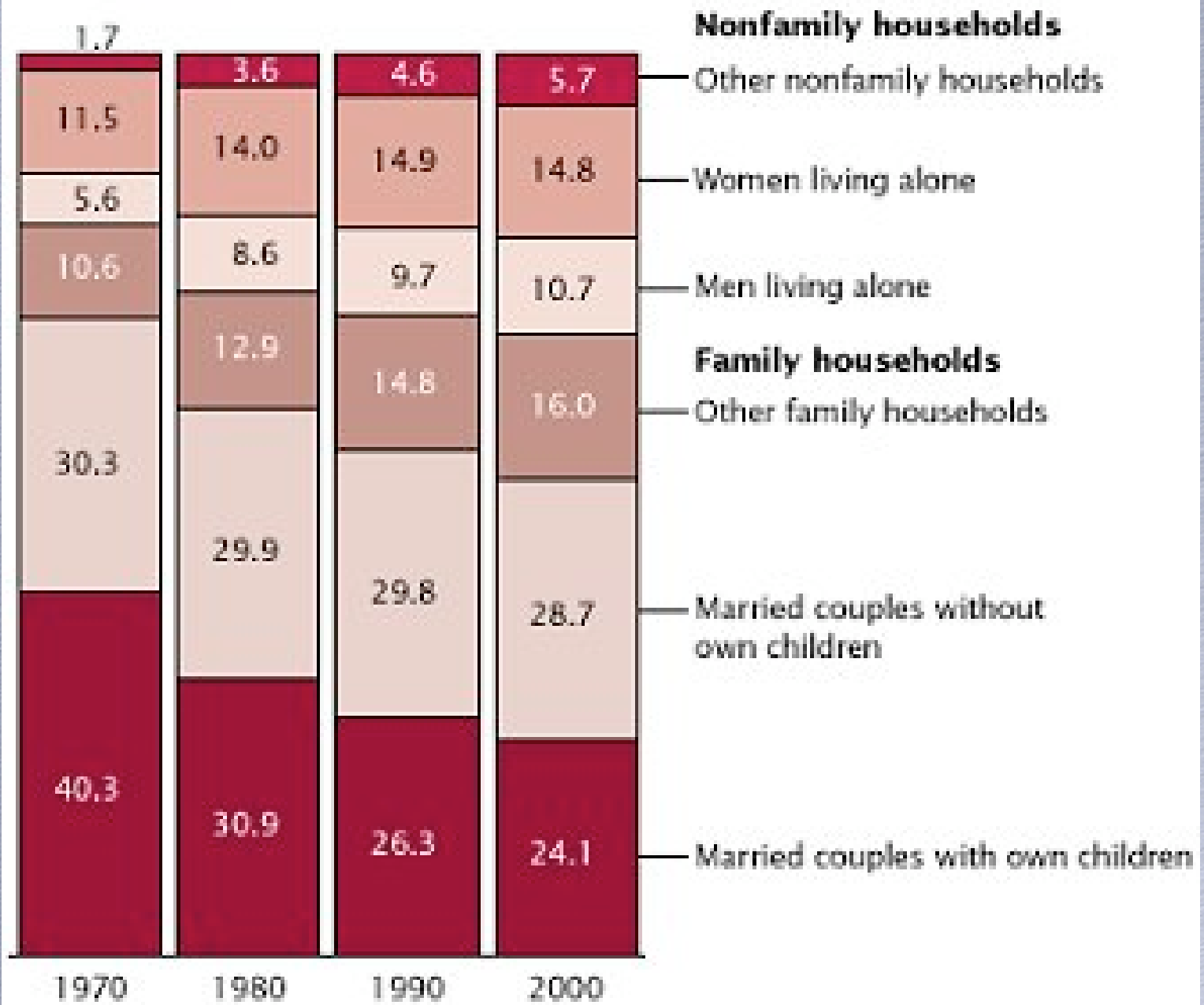

Source: Monthly Vital Statistics Report, 46:11(s); http://www.cdc.gov/nchswww/data/mv46_11s.pdf

Note: 1951 to 1954, 1956 to 1959 rates interpolated.

Households by Type: Selected Years, 1970 to 2000

(Percent distribution)

Az intimitás keresése

A mai nyugati társadalmak jellemzői:

- gyors társadalmi változások
- meggyengült tradicionális identitások és kötelek
- individualizmus
- reflexivitás
- személytelen globalizált kockázatok

Az intimitás keresése

A mai társas viszonyokkal kapcsolatos jellemző igények:

egyenlőség

- tárgyalásos folyamatok
- önkiteljesítés
- “mennyország egy szívtelen világban”

A szerelem/szeretet két modellje

Giddens: “tisztá kapcsolat”, “plasztikus szexualitás”, reflexivitás, “konfluens szerelem” (a romantikus szerelem helyett)

Bauman: “likvid szerelem” egy állandóan változó világban, “ingzseb kapcsolatok”: instant elérhetőség. Network-ök: connections, not relationships. “Szörfölés” rohanás a vékony jégen.

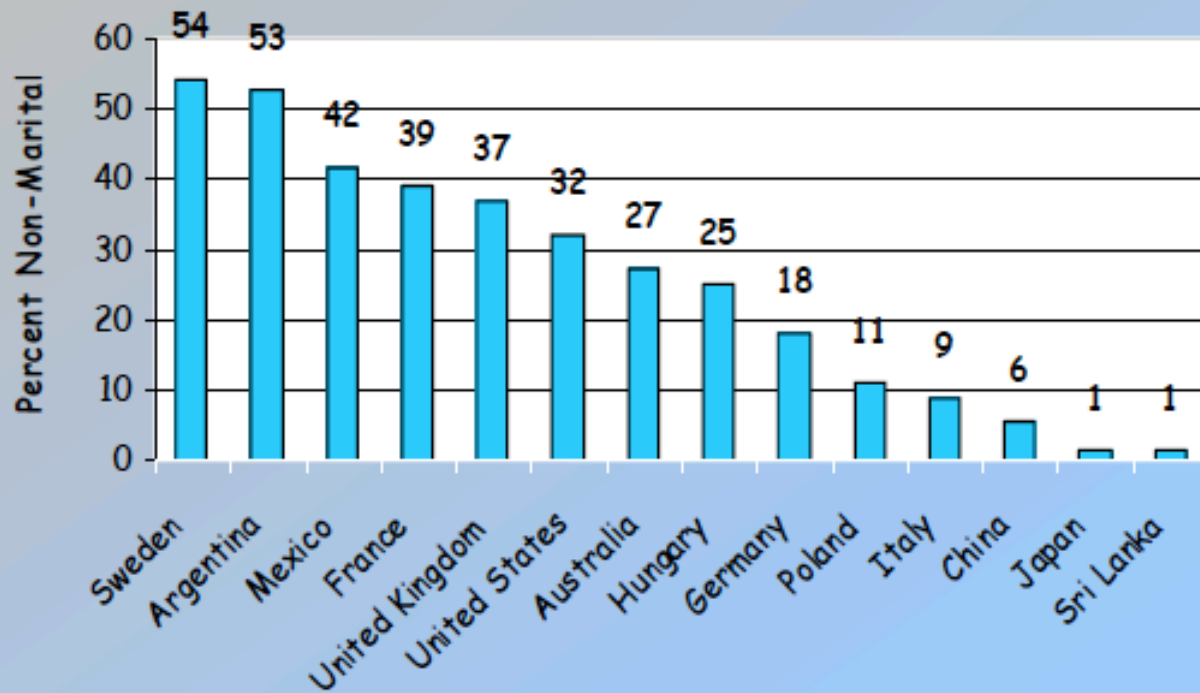

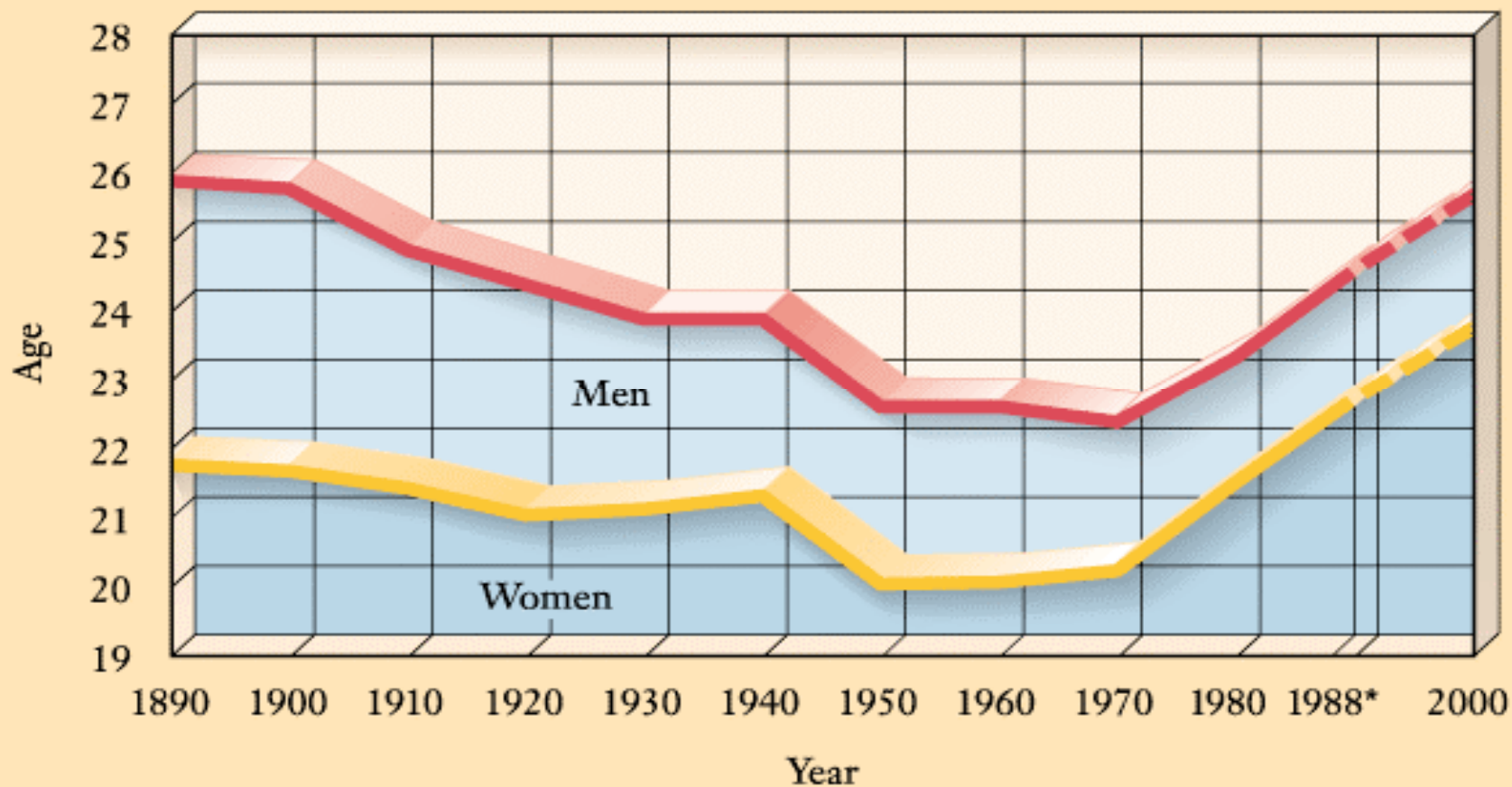
Percent of Births to Unmarried Women, Selected Countries

The disappearing family

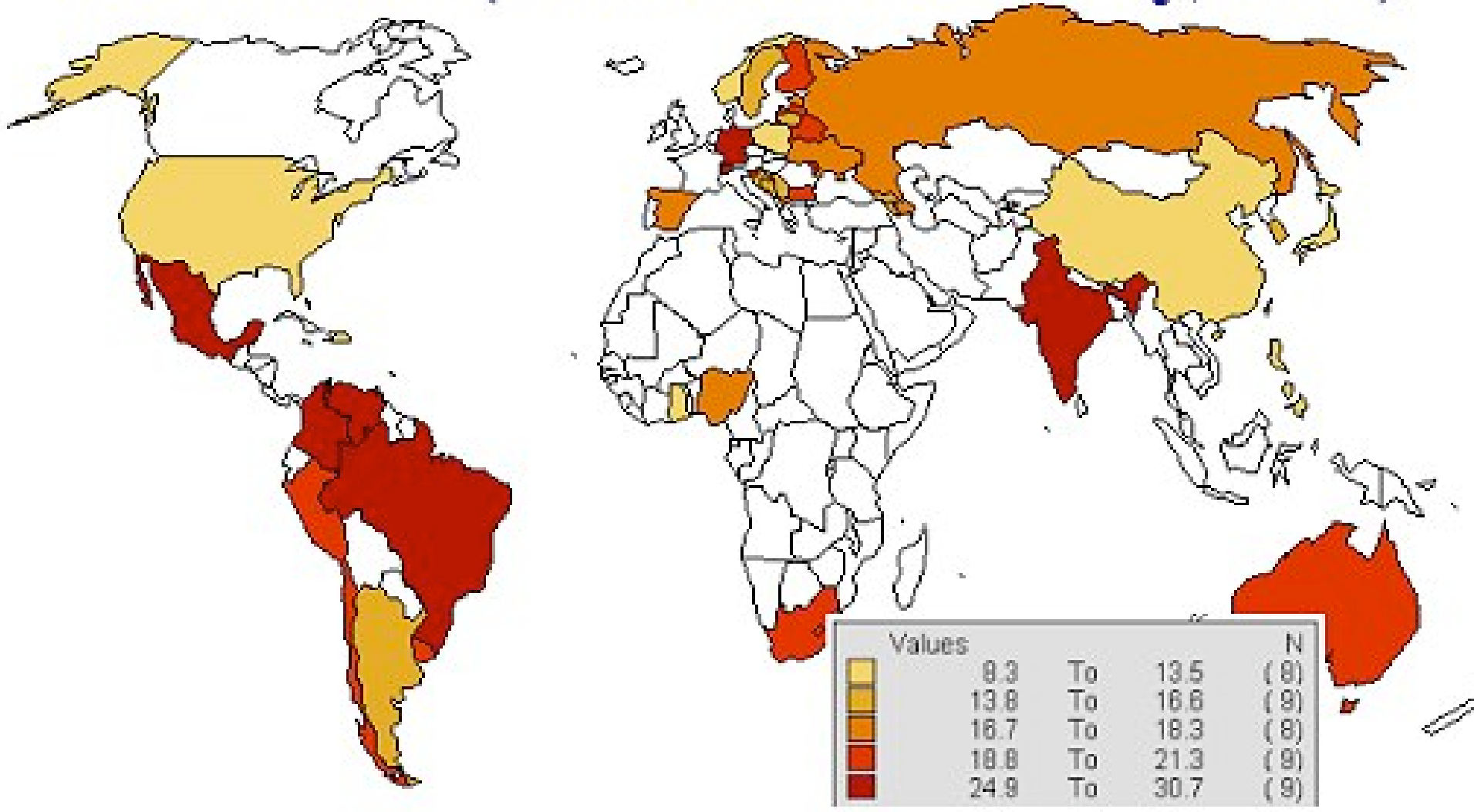

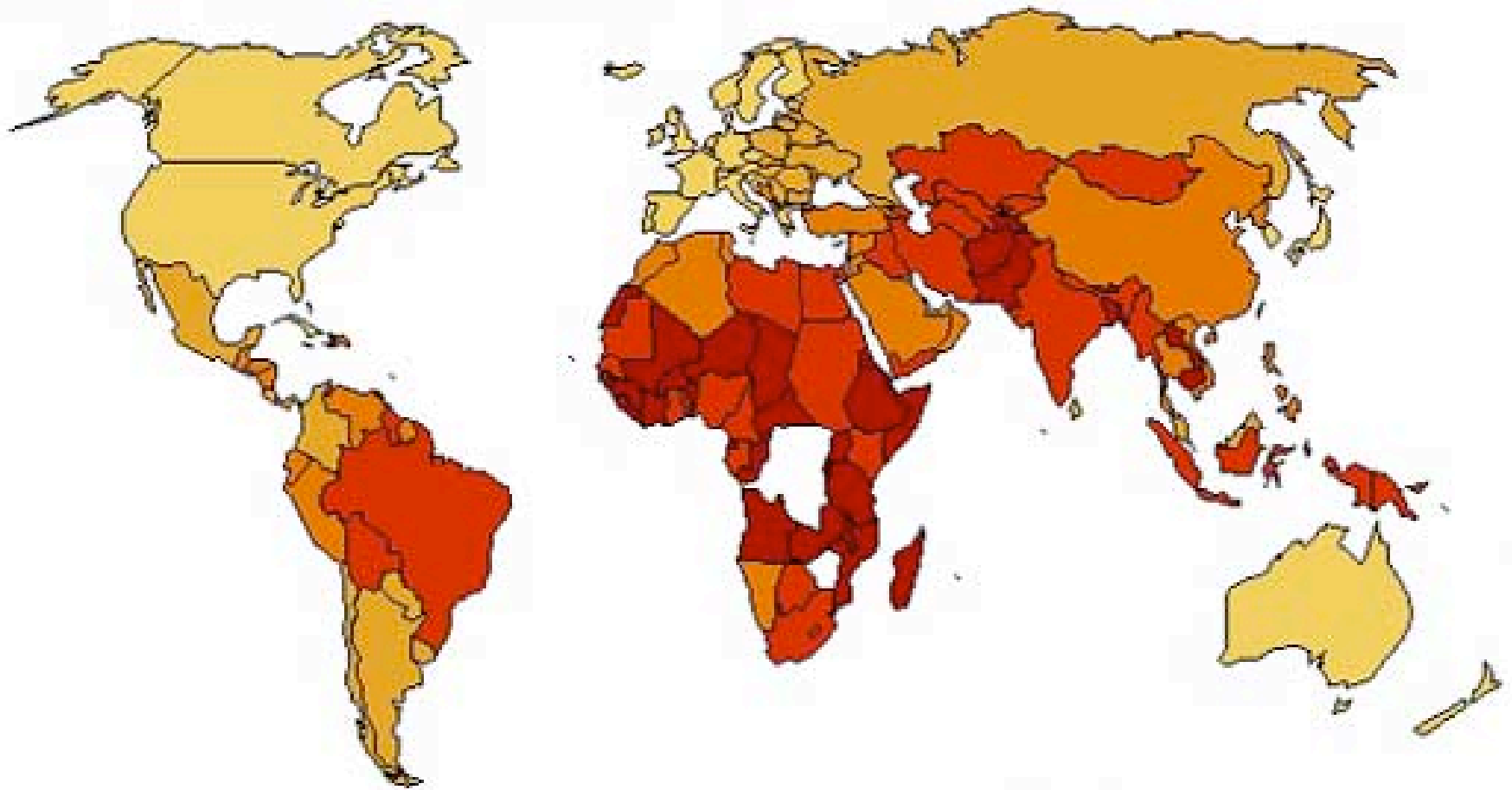
The Median Age at Which Americans Marry for the First Time

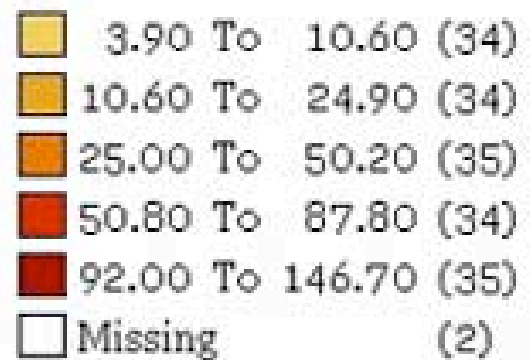
Source: Statistical Abstract 1995: Table 145, and earlier years.

Percent Agreeing "Marriage is an outdated institution" (World Values Survey, 1997)

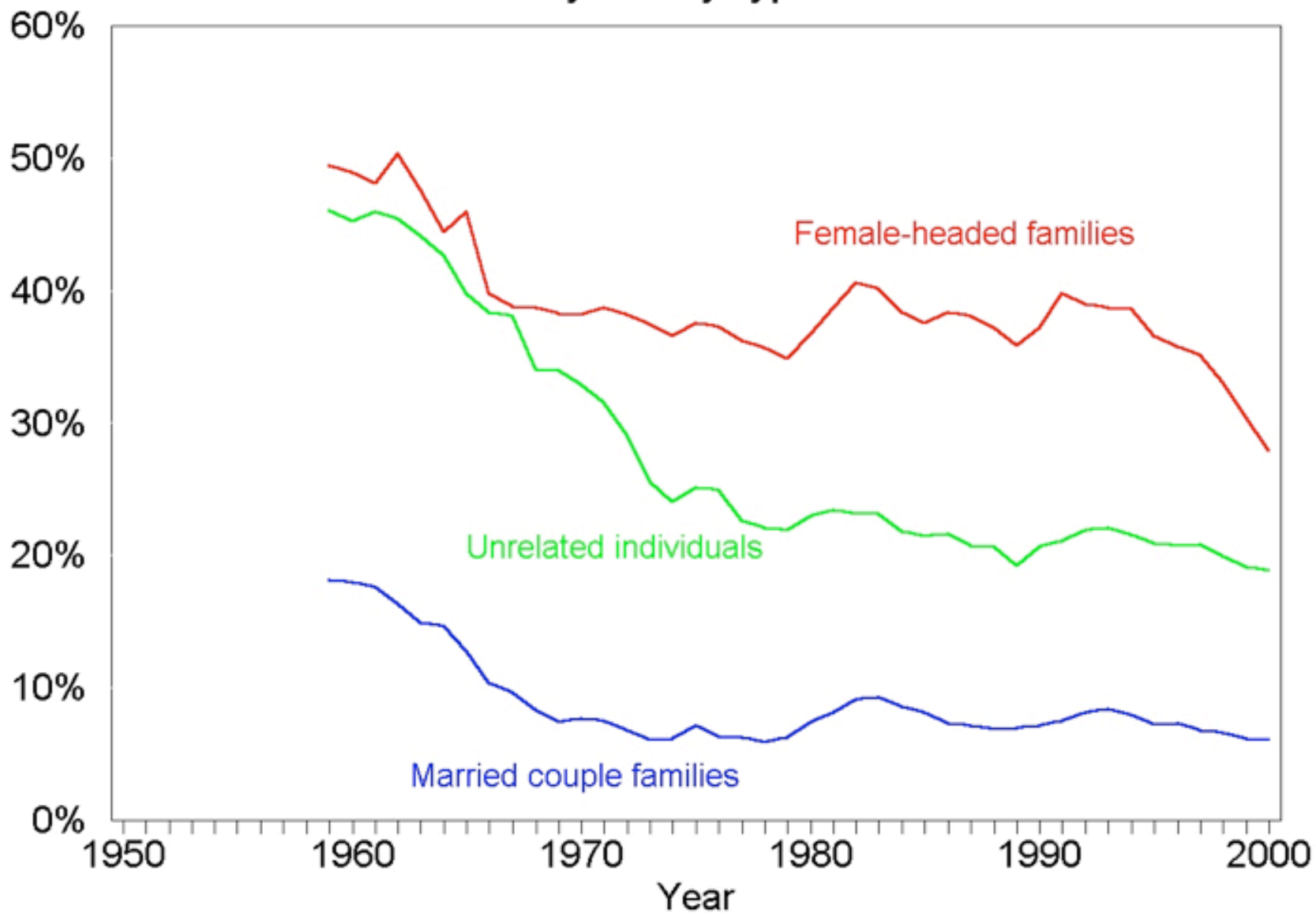

NUMBER OF INFANT DEATHS PER 1,000 BIRTHS

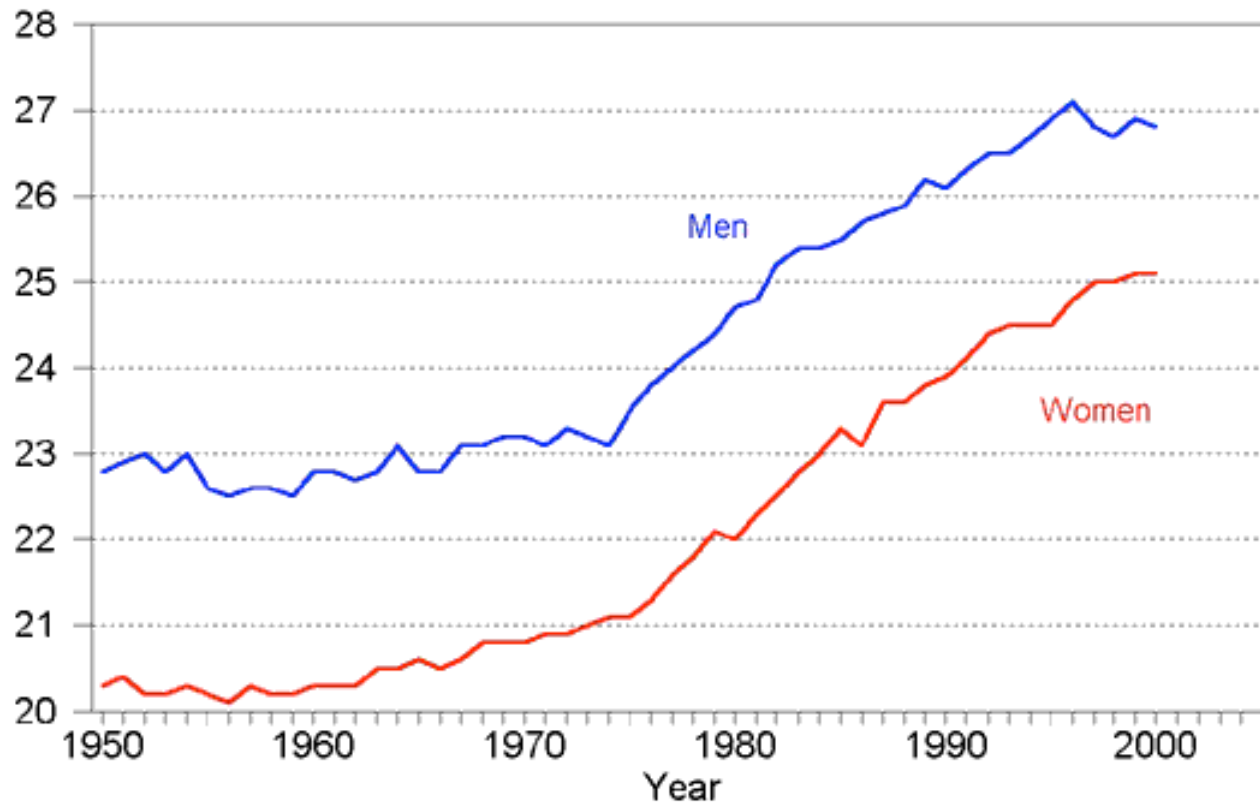
Poverty rates

by family type

Source: <http://www.census.gov/hhes/poverty/histpov>

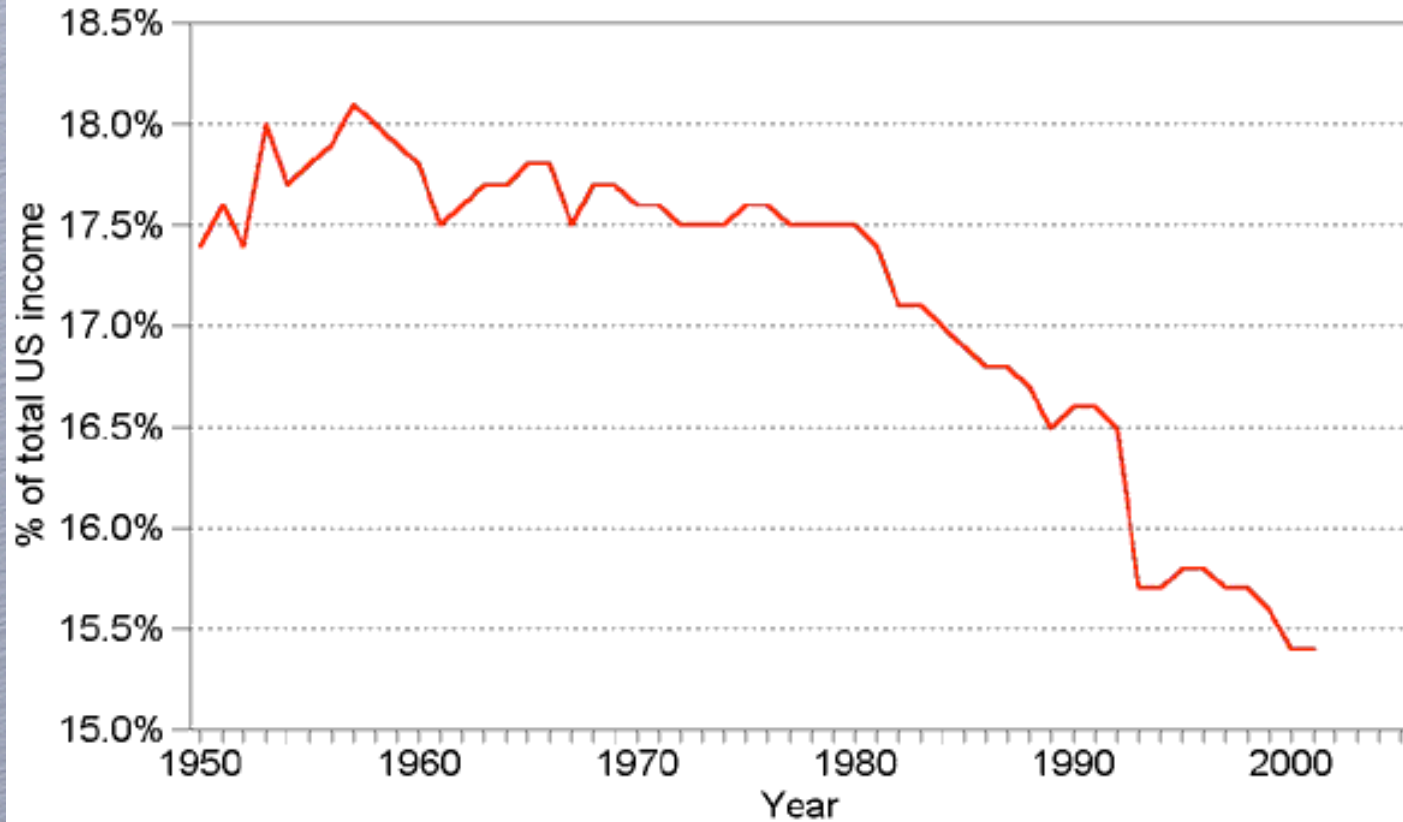
Average age at first marriage

Source: Census: <http://www.census.gov/population/www/socdemo/hh-fam.html>

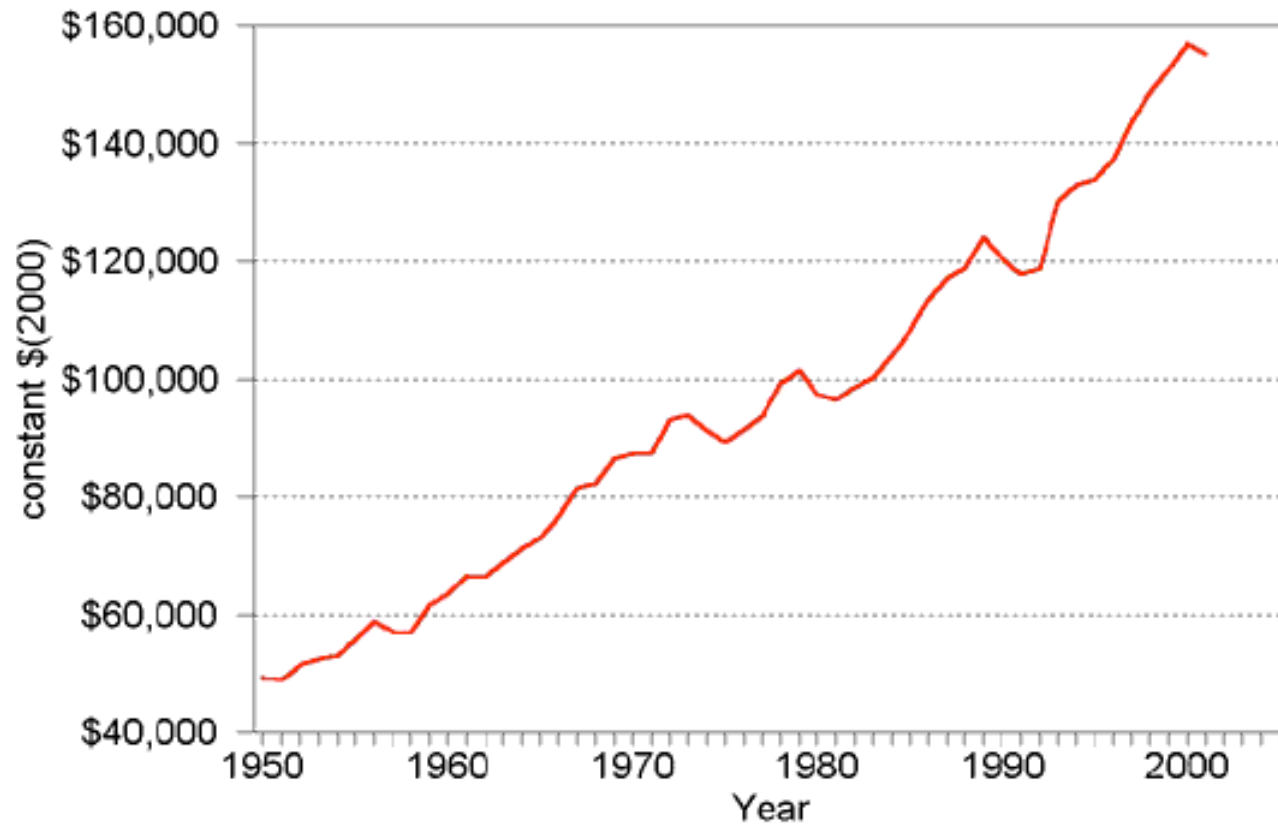
Share of total income

middle quintile

Source: <http://www.census.gov/ftp/pub/hhes/income/histinc/histinctb.html>

Top quintile family income mean

Source: <http://www.census.gov/flp/pub/hhes/income/histinc/histinctb.html>